

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
GIOVANNI PITRUZZELLA IŠVADA,
pateikta 2019 m. lapkričio 7 d.¹

Byla C-480/18

AS „PrivatBank”

dalyvaujant:

Finanšu un kapitāla tirgus komisija

(*Augstākā tiesa* (Aukščiausiasis Teismas, Latvija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Mokėjimo paslaugos vidaus rinkoje – Direktyva 2007/64/EB – 2, 20, 21, 51, 75 ir 80–83 straipsniai – Direktyvos 2007/64/EB taikymo sritis – Mokėjimo paslaugos, teikiamos kita nei euras valiuta arba euro zonai nepriklausančios valstybės narės valiuta – Kompetentingos institucijos – Prudencinė priežiūra (riziką ribojančiais principais grindžiama priežiūra) – Skundų nagrinėjimo procedūros ir teisių gynimo ne teismo tvarka procedūros – Mokėjimo nurodymo nevykdymas arba netinkamas vykdymas“

1. Mokėjimo paslaugų sektorius greitai ir nuolat keičiasi dėl technologijų inovacijų, kurios kompetentingoms institucijoms kelia didelių sunkumų nustatant šių paslaugų reguliavimo sistemą. Minėtas sektorius yra labai svarbus šiuolaikinei ekonomikai, kuri grindžiama veiksmingomis ir saugiomis mokėjimo sistemomis.

2. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, *Augstākā tiesa* (Aukščiausiasis Teismas, Latvija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su kelių 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje², kuria buvo nustatyti bendros mokėjimo paslaugų rinkos kūrimo ir šių rūšių paslaugoms taikytinos suderintos Sąjungos teisės sistemos pagrindai, nuostatų aiškinimu. Minėta direktyva buvo panaikinta ir pakeista 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje³, kurioje vis dėlto iš esmės buvo išlaikyta jos struktūra ir paliktos nepakeistos įvairios nuostatos.

3. Šioje byloje Teisingumo Teismui suteikta galimybė išaiškinti kelių Direktyvos 2007/64 nuostatų, kurių daugelis buvo perkelta į Direktyvą 2015/2366, apimtį, sprendžiant vieno Latvijos banko ginčą su *Finanšu un kapitāla tirgus komisija* (Finansų ir kapitalo rinkų komisija, toliau – Finansų rinkų komisija) dėl šios institucijos sprendimo, priimto dėl minėto banko kliento mokėjimo nurodymo neįvykdymo, teisėtumo.

¹ Originalo kalba: italų.

² 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičianti direktyvas 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinanti Direktyvą 97/5/EB (OL L 319, 2007, p. 1).

³ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015, p. 35). Nuo 2018 m. sausio 13 d. Direktyva 2007/64/EB buvo panaikinta ir pakeista Direktyva (ES) 2015/2366. Tačiau, atsižvelgiant į pagrindinės bylos faktinių aplinkybių datą, šiai bylai vis dar taikoma Direktyva 2007/64.

I. Teisinis pagrindas

A. ES teisės aktai

4. Pagal Direktyvos 2007/64 1 straipsnio 1 dalį valstybės narės skiria šešias specialias mokėjimo paslaugų teikėjų kategorijas. Šioje dalyje yra išvardytos kategorijos, be kita ko, apimančios „kredito įstaigas“⁴ (a punktas) ir „mokėjimo įstaigas“ (d punktas), kurių apibrėžtys pateiktos tos pačios direktyvos 4 straipsnio 4 dalyje⁵.

5. Pagal Direktyvos 2007/64 2 straipsnio 1 dalį ji taikoma Sąjungoje teikiamoms mokėjimo paslaugoms. Tačiau to paties straipsnio 2 dalimi apribotas šios direktyvos III ir IV dalių tikslas⁶ ir nustatyta, kad „III ir IV antraštinės dalys taikomos eurais arba euro zonai nepriklausančios valstybės narės valiuta teikiamoms mokėjimo paslaugoms“.

6. Direktyvos 2007/64 II antraštinėje dalyje išdėstytos paslaugų teikėjams taikomos specialiosios nuostatos ir ji padalyta į du skyrius: 1 skyriuje „Mokėjimo įstaigos“ išdėstytos specialiosios nuostatos, taikytinos „mokėjimo institucijų“ kategorijai; II antraštinės dalies 2 skyriuje išdėstytos bendrosios nuostatos, taikomos visoms šešioms mokėjimo paslaugų teikėjų kategorijoms.

7. Minėto 1 skyriaus 3 skirsnyje, skirtame mokėjimo įstaigoms, yra 20–25 straipsniai „Kompetentingos institucijos ir priežiūra“. Direktyvos 2007/64 20 straipsnyje „Kompetentingų institucijų paskyrimas“ numatyta, kad:

„1. Kompetentingomis institucijomis, atsakingomis už leidimų išdavimą mokėjimo įstaigoms ir už riziką ribojančiais principais grindžiamą mokėjimo įstaigų priežiūrą [prudencinę priežiūrą], kurios turi vykdyti pagal [II] antraštinę dalį nustatytas pareigas, valstybės narės paskiria viešosios valdžios institucijas arba įstaigas, kurios yra pripažintos nacionalinės teisės aktuose arba kurias pripažįsta viešosios valdžios institucijos, kurioms nacionaliniuose teisės aktuose šiuo tikslu suteikti aiškūs įgaliojimai, įskaitant nacionalinius centrinius bankus. <...>

2. Valstybės narės užtikrina, kad pagal 1 dalį paskirtos kompetentingos institucijos turėtų vis[u]s savo pareigoms atlikti būtinus įgaliojimus. <...>

5. Pagal 1 dalį negalima daryti prielaidos, kad kompetentingų institucijų reikalaujama prižiūrėti kitą mokėjimo įstaigų verslo veiklą, nei priede išvardytų mokėjimo paslaugų teikimą ir veiklą, nurodytą 16 straipsnio 1 dalies a punkte.“

8. Pagal Direktyvos 2007/64 21 straipsnio „Priežiūra“ 1 dalį valstybės narės turi užtikrinti, „kad kompetentingų institucijų vykdomos kontrolės priemonės, skirtos patikrinti, kaip laikomasi [II] antraštinės dalies nuostatų, būtų proporcingos, tinkamos ir pritaikomos atsižvelgiant į riziką, kuri kyla mokėjimo įstaigoms“. Šios dalies antroje pastraipoje numatyta, kad, „siekiant patikrinti, kaip laikomasi [II] antraštinės dalies nuostatų“, šios institucijos turi turėti kompetenciją imtis tam tikrų specialių priemonių.

4 Pagal 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/48/EB dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo (OL L 177, 2006, p. 1) 4 straipsnio 1 punkto a papunktį.

5 Direktyvos 4 straipsnio 4 dalyje sąvoka „mokėjimo įstaiga“ apibrėžiama kaip „juridinis asmuo, kuriam pagal 10 straipsnį buvo išduotas leidimas teikti ir vykdyti mokėjimo paslaugas visoje [Sąjungoje]“.

6 Kalbant atitinkamai apie mokėjimo paslaugų teikimo sąlygų skaidrumą ir informacijos reikalavimus (III antraštinė dalis) ir atitinkamų mokėjimo paslaugų naudotojų ir teikėjų teises bei pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugų teikimu (IV antraštinė dalis).

9. Direktyvos 2007/64 21 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad kompetentingos institucijos turi įgaliojimus skirti sankcijas. Joje nustatyta, kad, „neribodamos leidimų panaikinimo procedūrų ir baudžiamosios teisės nuostatų, valstybės narės numato, jog jų atitinkamos kompetentingos institucijos gali mokėjimo įstaigoms arba toms įstaigoms, kurios iš tikrųjų kontroliuoja mokėjimo įstaigų veiklą, ir kurios pažeidžia įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su jų mokėjimo paslaugų veiklos priežiūra ar vykdymu, priimti arba taikyti baudas ar priemones, kuriomis konkrečiai siekiama pašalinti pastebėtus pažeidimus arba jų priežastis“.

10. Minėtoje Direktyvos 2007/64 IV antraštinėje dalyje „Teisės ir pareigos, susijusios su mokėjimo paslaugų teikimu ir naudojimu“ yra 51–83 straipsniai. Pirmo šios antraštinės dalies straipsnio, t. y. 51 straipsnio, 1 dalyje nustatyta, kad „jeigu mokėjimo paslaugų vartotojas nėra vartotojas, šalis gali susitarti, kad <...> 75 straipsnis <...> visiškai arba iš dalies netaikomas“.

11. Direktyvos 2007/64 IV antraštinės dalies 75 straipsnyje yra išdėstytos nuostatos, taikomos mokėjimo operacijos neatlikimo arba neteisingo atlikimo atveju. Šiame straipsnyje nurodyta:

„1. Mokėtoji inicijavus mokėjimo nurodymą, jo mokėjimo paslaugų teikėjas <...> atsako mokėtoji už tinkamą mokėjimo operacijos vykdymą, išskyrus jei jis gali įrodyti mokėtoji ir, atitinkamais atvejais gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas mokėjimo operacijos sumą gavo – tokiu atveju gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas yra atsakingas gavėjui už tinkamą mokėjimo operacijos vykdymą.

Kai mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjui kyla atsakomybė pagal pirmą pastraipą, jis nepagrįstai nedelsdamas grąžina mokėtoji neįvykdytos ar netinkamai įvykdytos mokėjimo operacijos sumą ir atitinkamais atvejais atstato mokėjimo sąskaitos, iš kurios ta suma nurašyta, likutį, kuris būtų, jei netinkamai įvykdyta mokėjimo operacija nebūtų buvusi atlikta.

Kai gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui kyla atsakomybė pagal pirmą pastraipą, jis nedelsdamas suteikia gavėjui mokėjimo operacijos sumą ir atitinkamais atvejais įskaityti atitinkamą sumą į gavėjo mokėjimo sąskaitą.

2. <...> Neįvykdytos ar netinkamai įvykdytos mokėjimo operacijos, už kurią gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas neatsako pagal pirmą ir antrą pastraipas, atveju, mokėtoji atsako mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas. Kai mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas yra šiuo atveju atsakingas, jis tinkamai ir nepagrįstai nedelsdamas grąžina mokėtoji neįvykdytos arba netinkamai įvykdytos mokėjimo operacijos sumą ir kiekvienu atveju atstato mokėjimo sąskaitos, iš kurios ta suma nurašyta, likutį, kuris būtų, jei netinkamai įvykdyta mokėjimo operacija nebūtų buvusi atlikta“.

12. Direktyvos 2007/64 IV antraštinės dalies 5 skyriuje yra įtvirtintos nuostatos, susijusios su skundų nagrinėjimo procedūromis (1 skirsnis, 80–82 straipsniai) ir, antra, su teisių gynimo ne teismo tvarka procedūromis (2 skirsnis, 83 straipsnis).

13. Direktyvos 2007/64 80 straipsnyje „Skundai“ nustatyta:

„1. Valstybės narės turi užtikrinti, kad būtų sukurtos procedūros, pagal kurias mokėjimo paslaugų vartotojai ir kitos suinteresuotos šalys, įskaitant vartotojų asociacijas, galėtų kompetentingoms institucijoms pateikti skundus, jei įtaria, kad mokėjimo paslaugų teikėjai pažeidė šios direktyvos nuostatas įgyvendinančių nacionalinės teisės aktų nuostatas.

2. Tinkamais atvejais ir nedarant poveikio teisei paduoti skundą teismui pagal nacionalinę proceso teisę, kompetentingos institucijos savo atsakyme skundą pateikusiai asmenį informuoja apie 83 straipsnyje nustatyta tvarka sukurtas skundų ir teisių gynimo ne teismo tvarka procedūras“.

14. Direktyvos 2007/64 81 straipsnis, pavadintas „Sankcijos“, išdėstytas taip:

„1. Valstybės narės nustato už pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimus taikomų sankcijų taisykles ir imasi visų būtinų priemonių jų įgyvendinimui užtikrinti. Tokios sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

2. Iki 2009 m. lapkričio 1 d. valstybės narės praneša Komisijai apie 1 dalyje nurodytas nuostatas ir 82 straipsnyje nurodytas kompetentingas institucijas ir nedelsdamos jai praneša apie visus vėlesnius pakeitimus, darančius poveikį minėtomis nuostatomis ir institucijoms.“

15. Direktyvos 2007/64 82 straipsnyje „Kompetentingos institucijos“ nustatyta:

„1. Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad 80 straipsnio 1 dalyje ir 81 straipsnio 1 dalyje numatytas skundų nagrinėjimo procedūras ir sankcijas atitinkamai administruotų institucijos, turinčios įgaliojimus užtikrinti, kad būtų laikomasi pagal šiame skirsnyje nustatytus reikalavimus priimtų nacionalinės teisės aktų nuostatų.

2. Pagal III ir IV antraštinės dalis priimtų nacionalinės teisės aktų nuostatų pažeidimo ar įtariamo pažeidimo atveju 1 dalyje nurodytos kompetentingos institucijos yra mokėjimo paslaugų teikėjo buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos, tačiau filialų ir tarpininkų, veikiančių naudojantis įsisteigimo teise, atveju – priimančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos.

16. Direktyvos 2007/64 vienintelio IV antraštinės dalies 5 skyriaus 2 skirsnio 83 straipsnio, susijusio su teisių gynimo ne teismo tvarka procedūromis, 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatytos tinkamos ir veiksmingos skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo ne teismo tvarka procedūros, skirtos spręsti mokėjimo paslaugų vartotojų ir jų mokėjimo paslaugų teikėjų ginčus dėl pagal šią direktyvą kylančių teisių ir pareigų, atitinkamais atvejais pasitelkiant esamas įstaigas“.

17. Direktyvos 2007/64 86 straipsnio „Visiškas suderinimas“ 1 dalyje nustatyta, kad, išskyrus tam tikras šioje byloje nereikšmingas išimtis, „kai šioje direktyvoje numatytos suderintos nuostatos, valstybės narės negali toliau taikyti arba nustatyti kitų nuostatų, nei nustatytos šioje direktyvoje“.

B. Latvijos teisė

18. Latvijos teisėje mokėjimo paslaugos reglamentuojamos *Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likums* (Mokėjimo paslaugų ir elektroninių pinigų įstatymas, toliau – Mokėjimo paslaugų įstatymas).

19. Šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje nustatyta: „Šio įstatymo <...> 99 <...> ir 104 straipsnių nuostatos taikomos mokėjimo paslaugų teikėjams, teikiančioms mokėjimo paslaugas Latvijoje, kai mokėtojo ir gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas yra valstybėje nareje, o mokėjimo paslauga teikiama eurais arba valstybės narės valiuta.“

20. Mokėjimo paslaugų įstatymo 99 straipsniu į Latvijos teisę perkeltas Direktyvos 2007/64/EEB 75 straipsnis. Šio straipsnio 9 dalyje nustatyta: „Jei mokėjimas neįvykdomas ar įvykdomas netinkamai, o gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas pagal šį straipsnį neatsako, mokėtojui atsako mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas.“

21. Mokėjimo paslaugų įstatymo 105 straipsniu į nacionalinę teisę perkelti Direktyvos 2007/64 80–82 straipsniai; pagal jo 2 dalį Finansų ir kapitalo rinkos komisijai suteikta kompetencija nagrinėti mokėjimo paslaugų naudotojų, kurie neturi vartotojo statuso dėl šio įstatymo nuostatų pažeidimų⁷, pateiktus skundus o 5 dalimi – atitinkamas įgaliojimas skirti sankcijas mokėjimo paslaugų teikėjams.

II. Faktinės aplinkybės, pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

22. 2011 m. lapkričio 16 d. bendrovė *Forcing Development Limited* (toliau – klientė) pateikė bankui *AS PrivatBank* (toliau – kasatorė) 394 138,12 JAV dolerių (USD) mokėjimo nurodymą (toliau – mokėjimo nurodymas), pagal kurį ši suma turėjo būti pervesta iš kasatorės įstaigoje atidarytos klientės sąskaitos į kito asmens sąskaitą, atidarytą Lietuvos banke *Snoras Bank* (toliau – bankas *Snoras*).

23. Tą pačią dieną kasatorė nurašė minėtą sumą iš klientės sąskaitos ir 15 val. 24 min. SWIFT sistemoje perdavė mokėjimo nurodymą bankui *Snoras*. Be to, kasatorė pervedė lėšas į savo korespondentinę sąskaitą banke *Snoras*, kad jos būtų įskaitytos į klientės gavėjo sąskaitą. Tačiau, nors mokėjimo nurodymas buvo gautas 15 val. 24 min., jis nebuvo nedelsiant įvykdytas, nes korespondentinėje sąskaitoje nebuvo pakankamai lėšų.

24. Tą pačią dieną Lietuvos Respublikos centrinis bankas nustatė bankui *Snoras* veiklos apribojimą, kuriuo jam buvo uždrausta teikti finansines paslaugas, ir apie tai jam buvo pranešta 15 val. 8 min. Tos pačios dienos 16 val. 20 min. bankas *Snoras* pervedė atitinkamą sumą į kasatorės korespondentinę sąskaitą. Vis dėlto, kadangi dėl veiklos apribojimo buvo nebeįmanoma atlikti mokėjimo operacijų, ši suma liko minėtoje sąskaitoje, o mokėjimas trečiajam asmeniui negalėjo būti atliktas.

25. Kasatorė atsisakė klientės prašymu sugrąžinti į klientės sąskaitą po neįvykdyto mokėjimo nurodymo kasatorės korespondentinėje sąskaitoje banke *Snoras* užblokuotas lėšas.

26. Tada klientė pateikė skundą dėl šio atsisakymo Finansų rinkų komisijai.

27. 2013 m. liepos 4 d. sprendime, patvirtintame 2013 m. spalio 17 d. sprendimu (toliau – ginčijamas sprendimas), Komisija konstatavo, kad pagal Mokėjimo paslaugų įstatymo 99 straipsnio 9 dalį atsakomybė už klientės nurodymo vykdymą tenka kasatorei, nurodė jai apsvarstyti būtinybę atlikti savo sistemos ir vidaus kontrolės procedūrų pakeitimus ir skyrė jai apie 140 000 EUR baudą.

28. 2013 m. lapkričio mėn., remdamasi einamosios sąskaitos sutartimi, klientė kreipėsi į arbitražo teismą, kad kasatorė jai grąžintų minėtą sumą. Tačiau šis prašymas buvo atmestas 2014 m. vasario 4 d. sprendimu, motyvuojant tuo, kad kasatorė įvykdė savo pareigas pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

29. Per tą laiką kasatorė kreipėsi į *Administratīvā apgabaltiesa* (Apygardos administracinis teismas, Latvija), prašydama panaikinti ginčijamą sprendimą ir atlyginti žalą. Ji tvirtino, kad atsakomybė už mokėjimo neįvykdymą turi būti priskirta bankui *Snoras*, kuris, jau nustačius veiklos apribojimą, pervedė lėšas į jos korespondentinę sąskaitą. Be to, ji teigė, kad vidaus kontrolės procedūrose neįmanoma numatyti tokių aplinkybių.

⁷ Konkrečiau kalbant, Mokėjimo paslaugų įstatymo VII, VIII, IX, IX, X, XI, XII, XIII ir XIV skyrių nuostatų pažeidimu.

30. 2015 m. rugpjūčio 5 d. sprendimu *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas, Latvija) atmetė kasatorės ieškinį ir patvirtino ginčijamą sprendimą. Šis teismas nusprendė, kad kasatorė turi būti laikoma atsakinga už mokėjimo nurodymo neįvykdymą, kaip tai suprantama pagal Mokėjimo paslaugų įstatymo 99 straipsnio 9 dalį. Jis nusprendė, kad šis nurodymas nebuvo laiku įvykdytas prieš nustatant veiklos apribojimą būtent dėl to, kad jos vardu banke *Snoras* atidarytoje korespondentinėje sąskaitoje nebuvo pakankamai lėšų. Bankas *Snoras* negalėjo būti laikomas atsakingu už mokėjimo nurodymo nevykdymą, nes nebuvo gavęs pinigų mokėjimo nurodymui įvykdyti.

31. Dėl šio sprendimo kasatorė pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Ji tvirtina, kad bylą pirmojoje instancijoje nagrinėjęs teismas viršijo savo kompetencijos ribas, priimdamas sprendimą dėl civilinių bylų, susijusių su kredito įstaigos ir klientės santykiais, neatsižvelgdamas į tai, kad šį ginčą jau buvo išsprendęs arbitražo teismas. Kadangi arbitražo teismas nusprendė, kad kasatorė negali būti laikoma atsakinga už mokėjimo nurodymo neįvykdymą, Komisijos sankcijos jai buvo skirtos nepagrįstai. Kasatorės teigimu, Mokėjimo paslaugų įstatymo 99 straipsnis nagrinėjamai bylai netaikytinas, nes aptariamo mokėjimo valiuta nebuvo nei eurai, nei oficiali valstybės narės valiuta, o atsakomybę už šios rūšies mokėjimus šalys buvo nustatčiusios pagal privatinę teisę sudarytoje sutartyje.

32. Tokiomis aplinkybėmis, abejodamas dėl kai kurių Mokėjimo paslaugų įstatymo nuostatų atitikties Direktyvai 2007/64, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1) Ar su [Direktyvos 2007/64] 2 straipsnio 2 dalimi yra suderinami nacionalinės teisės aktai, numatantys, kad [Latvijos finansų ir kapitalo rinkos] komisija yra kompetentinga nagrinėti mokėjimo paslaugų vartotojų skundus, įskaitant skundus, susijusius su mokėjimo paslaugomis, neteikiamomis eurai ar valstybės narės nacionaline valiuta, taigi ir konstatuoti [Mokėjimo paslaugų ir elektroninių pinigų] įstatymo pažeidimus ir skirti sankcijas?
- 2) Ar [Direktyvos 2007/64] 20 straipsnio 1 ir 5 dalys ir 21 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos kaip numatančios galimybę kompetentingai institucijai prižiūrėti ir skirti sankcijas taip pat ir dėl mokėjimo paslaugų, neteikiamų eurai arba euro zonai nepriklausančios valstybės narės valiuta?
- 3) Ar kompetentinga institucija, vykdamas [Direktyvos 2007/64/EB] 20 ir 21 straipsniuose numatytas priežiūros funkcijas ar taikant direktyvos 80–82 straipsniuose numatytas skundų nagrinėjimo procedūras, turi teisę spręsti iš [Direktyvos 2007/64/EB] 75 straipsnyje nurodytų teisinių santykių kylančius ginčus tarp mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo ir nustatyti, kas yra už neįvykdytą ar netinkamai įvykdytą operaciją atsakingas asmuo?
- 4) Ar kompetentinga institucija, vykdydama [Direktyvos 2007/64/EB] 20 ir 21 straipsniuose numatytas priežiūros funkcijas ar taikant [Direktyvos 2007/64/EB] 80–82 straipsniuose numatytas skundų nagrinėjimo procedūras, turi atsižvelgti į arbitražo sprendimą, kuriuo išspręstas ginčas tarp mokėjimo paslaugų teikėjo ir mokėjimo paslaugų vartotojo?“

III. Teisinis vertinimas

A. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

33. Pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2007/64 2 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais pagal tos pačios direktyvos 82 straipsnį paskirtai institucijai, kompetentingai nagrinėti su mokėjimo paslaugų teikėjų tariamai padarytais pažeidimais susijusius skundus, suteikiami įgaliojimai nagrinėti skundus, – taigi ir nustatyti teisės aktų pažeidimus ir skirti sankcijas, – susijusius su mokėjimo paslaugomis, nesuteiktomis eurais arba valstybės narės oficialiąja valiuta.

34. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Direktyvos 2007/64 2 straipsnio 2 dalį jos IV antraštinė dalis, kurioje yra 80–82 straipsniai, susiję su skundų nagrinėjimo procedūromis, yra taikoma tik mokėjimo paslaugoms eurais arba euro zonai nepriklausančios valstybės narės oficialiąja valiuta. Minėtas teismas taip pat pažymi, kad pagal Mokėjimo paslaugų įstatymą⁸ kompetentinga institucija, t. y. Finansų rinkų komisija, vis dėlto turi kompetenciją nagrinėti skundus dėl mokėjimo paslaugų, kurios teikiamos ne eurais ir ne euro zonai nepriklausančios valstybės narės oficialiąja valiuta, o, pavyzdžiui, Jungtinių Amerikos Valstijų doleriais (USD), kaip nagrinėjamoje byloje.

35. Taigi jis abejoja dėl atitinkamų Latvijos nuostatų atitikties Direktyvos 2007/64 2 straipsnio 2 daliai, aiškinamai su šios direktyvos 86 straipsnio 1 dalimi, kurioje yra numatyta, kad valstybės narės turi visiškai suderinti savo nacionalinės teisės aktus su šia direktyva.

36. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad priimdamas Direktyvą 2007/64 Sąjungos teisės aktų leidėjas priėmė nuostatas dėl mokėjimo paslaugų teikimo sąlygų skaidrumo ir informacijos reikalavimų (III antraštinė dalis) ir dėl teisių ir pareigų, susijusių su mokėjimo paslaugų teikimu ir naudojimu (IV antraštinė dalis). Remiantis Direktyvos 2007/64 2 straipsnio 2 dalimi, šios nuostatos taikomos mokėjimo paslaugoms, kurios teikiamos eurais arba euro zonai nepriklausančios valstybės narės valiuta. Taigi, Direktyvoje 2007/64 Sąjungos teisės aktų leidėjas nenustatė tvarkos, šiose srityse taikytinos tais atvejais, kai mokėjimai atliekami ne vienos iš valstybių narių oficialiąja valiuta.

37. Iš to matyti, kad, kadangi pagal dabartinės SESV 2 straipsnio 2 dalį tai yra pasidalijamosios kompetencijos sritis⁹, nes Sąjunga nepasinaudojo savo teisėkūros kompetencija nustatyti tvarką, taikomą mokėjimo paslaugoms, kurios yra teikiamos ne eurais ar euro zonai nepriklausančios valstybės narės oficialiąja valiuta, valstybės narės, įgyvendindamos savo kompetenciją, pagal Direktyvoje 2007/64 nustatytą sistemą galėjo, laikydamosi Sąjungos teisės nuostatų, priimti nacionalinės teisės nuostatas ir laisvai nustatyti šioms mokėjimo paslaugoms taikytiną tvarką¹⁰.

8 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi Mokėjimo paslaugų įstatymo 105–107 straipsniais, kuriais į Latvijos teisę perkelti [direktyvos] 80–83 straipsniai ir kuriems netaikoma to paties įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje numatyta išimtis (žr. šio sprendimo 19 punktą).

9 Direktyvos 2007/64 priėmimas buvo grindžiamas EB 47 straipsnio 2 dalies nuostatomis dėl įsisteigimo laisvės ir EB 95 straipsniu, atitinkančiu dabartinį SESV 114 straipsnį (kuriuo grindžiamas Direktyvos 2015/2366 priėmimas) dėl priemonių, susijusių su valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatomis dėl vidaus rinkos sukūrimo ir veikimo. Vidaus rinkos srityje Sąjunga ir valstybės narės turi pasidalijamąją kompetenciją (žr. SESV 4 straipsnio 2 dalies a punktą).

10 Pagal analogiją žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *Confédération paysanne ir kt.* (C-528/16, EU:C:2018:583, 79 ir paskesni punktai).

38. Todėl pagal Direktyvą 2007/64 niekas netrukdytų valstybei narei išplėsti Sąjungos teisėje nustatytos teikimo tvarkos ir konkrečiai šioje direktyvoje specialiai nustatytos mokėjimo paslaugų eurais arba valstybės narės, kuri nepriklauso euro zonai, oficialiąja valiuta teikimo tvarkos ir pritaikyti jos mokėjimo paslaugoms, teikiamoms ne eurais ir ne euro zonai nepriklausančios valstybės narės oficialiąja valiuta¹¹.

39. Tai, kad pagal Direktyvos 2007/64 86 straipsnį ja atliekamas visiškas suderinimas, neturi jokio poveikio pirmesniuose dviejuose punktuose padarytoms išvadoms. Iš tiesų šioje nuostatoje įtvirtintas draudimas palikti galioti arba priimti kitokias nuostatas nei įtvirtintos Direktyvoje 2007/64 buvo susijęs tik su šios direktyvos taikymo sritimi, todėl negali būti taikomas mokėjimo paslaugoms, kurios nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį.

40. Vis dėlto reikia pažymėti, kad Direktyva 2015/2366 buvo iš dalies pakeista nuostata dėl III ir IV antraštinių dalių taikymo srities, tam tikromis sąlygomis į jos taikymo sritį įtraukiant ir mokėjimo paslaugas, teikiamas kita nei valstybės narės valiuta¹².

41. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį prejudicinį klausimą reikėtų atsakyti taip: Direktyvos 2007/64 2 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja nedraudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kuriais kompetentingai institucijai, pagal Direktyvos 2007/64 80–82 straipsnius turinčiai teisę nagrinėti skundus, susijusius su mokėjimo paslaugų teikėjų galimai padarytais vidaus teisės nuostatų, kuriomis įgyvendinama ši direktyva, pažeidimais, taip pat suteikiami įgaliojimai nagrinėti skundus, – taigi ir nustatyti teisės aktų pažeidimus ir skirti sankcijas, – įskaitant tuos, kurie yra susiję su mokėjimo paslaugomis, teikiamomis ne eurais ar valstybės narės oficialiąja valiuta.

B. Dėl antrojo prejudicinio klausimo

42. Savo antruoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia Teisingumo Teismo, ar Direktyvos 2007/64 20 straipsnio 1 ir 5 dalys ir 21 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos taip, kad jose yra numatyta, jog kompetentinga institucija, atsakinga už leidimų suteikimą mokėjimo įstaigoms ir jų kontrolę, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, vykdo priežiūrą ir skiria sankcijas ir už tas mokėjimo paslaugas, kurios teikiamos ne eurais arba euro zonai nepriklausančios valstybės narės oficialiąja valiuta.

43. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Direktyvos 2007/64 20 ir 21 straipsnius valstybės narės yra įpareigojamos užtikrinti mokėjimo įstaigų kontrolę. Jis pažymi, kad iš Direktyvos 2007/64 20 straipsnio 1 ir 3 dalių ir 21 straipsnio 1 dalies, t. y. šios direktyvos II antraštinės dalies, galima daryti išvadą, kad pagal šiuos straipsnius paskirtų kompetentingų institucijų turimi priežiūros ir sankcijų skyrimo įgaliojimai apima tik klausimus, kuriems taikomos šios II antraštinės dalies nuostatos, kaip antai nuostatų, susijusių su leidimais ar nuosavomis lėšomis, laikymąsi. Vis dėlto iš Direktyvos 2007/64 20 straipsnio 5 dalies matyti, kad šios institucijos turi prižiūrėti ir mokėjimo paslaugų teikimą, kad jos gali vykdyti priežiūros funkcijas ir kad jos taip pat turi įgaliojimus taikyti sankcijas už nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis įgyvendinamos Direktyvos 2007/64 III ir IV antraštinių dalių nuostatos, pažeidimą.

44. Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į tai, kad Direktyvos 2007/64 2 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis, taikoma III ir IV antraštinėms dalims, bet netaikoma II antraštinei daliai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, reikia išaiškinti, ar Direktyvos 2007/64 20 straipsnio 1 ir 5 dalys bei 21 straipsnio 2 dalis turėtų būti aiškinamos taip, kad

¹¹ Šiuo klausimu pasakytina, kad iš 2013 m. liepos 24 d. Komisijos ataskaitos Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Direktyvos 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje ir Reglamento (EB) Nr. 924/2009 dėl tarpvalstybinių mokėjimų Bendrijoje (COM (2013) 549 *final*) matyti, kad kelios valstybės narės išplėtė Direktyvoje 2007/64 nustatytos tvarkos taikymo sritį ir pradėjo ją taikyti mokėjimo paslaugoms, teikiamoms kita nei valstybių narių valiuta (žr. 3.1.2 punktą, p. 3).

¹² Žr. Direktyvos 2015/2366 2 straipsnį.

nacionalinė valdžios institucija galėtų toliau vykdyti savo priežiūros funkciją ir skirti sankcijas už nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis įgyvendinamos Direktyvos 2007/64 III ir IV antraštinių dalių nuostatos, pažeidimus net ir tais atvejais, kai mokėjimo paslaugos nebuvo suteiktos eurais ar valstybės narės oficialiąja valiuta.

45. Šiuo klausimu pirmiausia manau, kad antrajame prejudiciniame klausime nurodytos Sąjungos teisės nuostatos pagrindinei bylai netaikytinos ir dėl to šis prejudicinis klausimas turėtų būti pripažintas nepriimtiniu.

46. Iš tikrųjų tiek iš Direktyvos 2007/64 20 ir 21 straipsnių formuluotės, tiek iš jų vietos šios direktyvos struktūroje – II antraštinės dalies I skyriaus 3 skirsnyje „Mokėjimo įstaigos“ – matyti, kad šiuose straipsniuose įtvirtintos nuostatos taikytinos tik mokėjimo įstaigoms, kaip jos apibrėžtos Direktyvos 2007/64 4 straipsnio 4 punkte¹³.

47. Šiuo klausimu, kaip buvo pabrėžta pastabose, kurias Teisingumo Teismui pateikė Čekijos Respublikos vyriausybė ir netiesiogiai Europos Komisija, iš daugelio nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Teisingumo Teismo turimų dokumentų bylos aspektų galima daryti išvadą, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamų mokėjimo paslaugų teikėjus reikėtų laikyti „kredito įstaigomis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2007/64 1 straipsnio 1 dalies a punktą, o ne „mokėjimo įstaigomis“, kaip tai suprantama pagal to paties straipsnio d punktą.

48. Konkrečiau kalbant, nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai nurodyta, kad kasatorė yra kredito įstaiga ir kad dėl šios priežasties ginčijamas sprendimas buvo priimtas taikant Latvijos kredito įstaigų įstatymo 113 straipsnį. Be to, toje pačioje nutartyje daromos nuorodos į įvairias kasatorės, kaip kredito įstaigos, pareigas.

49. Manau, kad šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, jog Direktyvos 2007/64 20 ir 21 straipsnių nuostatos *ratione personae* netaikytinos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamai bylai, todėl toje byloje jos nėra reikšmingos¹⁴. Taigi, mano nuomone, antrasis prejudicinis klausimas turi būti pripažintas nepriimtiniu.

50. Vis dėlto, jei Teisingumo Teismas nepripažintų antrojo prejudicinio klausimo nepriimtiniu, manau, kad toliau pateikiami argumentai yra reikšmingi nagrinėjant bylą iš esmės.

51. Reikia atkreipti dėmesį, kad, kaip pažymėjo pats prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, tiek iš Direktyvos 2007/64 20 straipsnio 1 dalies, tiek iš 21 straipsnio 1 dalies teksto matyti, kad Direktyvos 2007/64 II antraštinės dalies I skyriaus 3 skirsnyje nurodytos kompetentingos institucijos yra atsakingos už mokėjimo įstaigų leidimų suteikimo procedūras ir prudencinę priežiūrą, atsižvelgiant į šioje II antraštinėje dalyje nustatytus reikalavimus, kurių nuolatinių laikymąsi jos privalo tikrinti.

52. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, turint omenyje tai, kad direktyvos II antraštinei daliai netaikoma jos 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta išimtis, neabejotina, kad Direktyvos 2007/64 II antraštinės dalies I skyriaus 3 skirsnio nuostatos (t. y. 20–23 straipsniai) yra taikomos visoms mokėjimo įstaigoms, kurios priklauso kompetentingų institucijų vykdomos priežiūros kompetencijos sričiai, neatsižvelgiant į valiutą, kuria teikiamos šių institucijų mokėjimo paslaugos, nesvarbu, ar tai būtų eurai, ar euro zonai nepriklausančios valstybės narės oficialioji valiuta, ar bet kokia kita valiuta.

¹³ Pagal šias nuostatas Direktyvos 2007/64 tikslais „mokėjimo įstaiga“ yra juridinis asmuo, kuriam leista pagal 10 straipsnį teikti mokėjimo paslaugas visoje Bendrijoje.

¹⁴ Be to, ši išvada neturėtų turėti jokių konkrečių pasekmių šioje byloje, nes neginčijama, kad nagrinėjamoje byloje Latvijos finansų rinkų komisija veikė gavusi skundą, taigi, įgyvendindama įgaliojimus, kurie jai yra suteikti pagal atitinkamai Direktyvos 2007/64 80 straipsnį ir 81 straipsnį, kurie taikomi visiems mokėjimo paslaugų teikėjams, įskaitant kredito įstaigas. Be to, kredito įstaigoms taikomos konkrečios rizikos ribojimų pagrįstos priežiūros taisyklės.

53. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikosi nuomonės, kad pagal Direktyvos 2007/64 20 straipsnio 1 dalį paskirtos kompetentingos institucijos gali atlikti kontrolės funkcijas ir turi atitinkamą galią skirti sankcijas, taip pat už nacionalinės teisės normų, kuriomis įgyvendinamos Direktyvos 2007/64 III ir IV antraštinių dalių nuostatos, pažeidimus. Kaip jau minėta, pagal šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalį šios antraštinės dalys taikomos tik mokėjimo paslaugoms, kurios teikiamos eurais arba euro zonai nepriklausančios valstybės narės valiuta. Būtent remdamasis šia prielaida, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar minėtos institucijos gali įgyvendinti šias dalis ir mokėjimo paslaugų, suteiktų kita nei valstybės narės valiuta, atžvilgiu.

54. Vis dėlto, kaip savo pastabose pažymėjo Europos Komisija, reikia skirti, pirma, mokėjimo įstaigų vykdomos prudencinės priežiūros įgaliojimus, atsižvelgiant į Direktyvos 2007/64 II antraštinėje dalyje numatytus reikalavimus, ir, antra, šios direktyvos III ir IV antraštinėse dalyse nustatytų reikalavimų laikymąsi.

55. Atsižvelgdamas į Europos Komisijos poziciją, manau, kad Direktyvos 2007/64 20 ir 21 straipsniais juose numatytoms už leidimų suteikimą mokėjimo įstaigoms ir jų prudencinę priežiūrą atsakingoms kompetentingoms institucijoms nesuteikiami įgaliojimai tikrinti, ar jos laikosi nacionalinės teisės normų, kuriomis įgyvendinamos Direktyvos 2007/64 III ir IV antraštinių dalių nuostatos, ir prireikus skirti nuobaudas už jų pažeidimus.

56. Šiuo atžvilgiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi Direktyvos 2007/64 20 straipsnio 5 dalimi. Vis dėlto manau, kad šia nuostata negalima pagrįsti tokių įgaliojimų suteikimo minėtoms institucijoms. Iš tikrųjų šioje nuostatoje tik numatyta, kad to paties straipsnio 1 dalyje nurodytos nuostatos nereiškia, kad paskirtosios kompetentingos institucijos privalo *priziūrėti* kitą mokėjimo įstaigų komercinę veiklą, išskyrus mokėjimo paslaugas ir Direktyvos 2007/64 16 straipsnio 1 dalies a punkte¹⁵ išvardytą veiklą, kurią leidžiama vykdyti minėtoms įstaigoms. Taigi šia nuostata apibrėžtos pagal Direktyvos 2007/64 20 straipsnio 1 dalį paskirtų institucijų prudencinės priežiūros įgaliojimų ribos ir ji nėra pagrindas išplėsti tokius įgaliojimus peržengiant šios direktyvos II antraštinėje dalyje nustatytų reikalavimų laikymosi kontrolės ir sankcijų už galimus šių reikalavimų pažeidimus skyrimo ribas.

57. Be to, šiuo klausimu pažymiu, jog Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Direktyvos 2007/64 20 ir 21 straipsniuose nurodytoms kompetentingoms valdžios institucijoms yra pavesta vykdyti mokėjimo įstaigų priežiūros funkcijas, „kad patikrintų tos direktyvos II antraštinės dalies <...> nuostatų laikymąsi“¹⁶.

58. Žinoma, kai pagal Direktyvos 2007/64 20 straipsnio 1 dalį paskirta valdžios institucija, kompetentinga suteikti leidimus ir vykdyti mokėjimo įstaigų prudencinę priežiūrą, atitinka reikalavimą, kad valstybė narė, remdamasi tos pačios direktyvos 82 straipsnio 1 dalimi¹⁷, siekdama išnagrinėti skundus dėl mokėjimo paslaugų teikėjų padarytų nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis įgyvendinamos šios direktyvos nuostatos, pažeidimų, atitinkama institucija bus kompetentinga tiek įgyvendinti prudencinės priežiūros ir sankcijų skyrimo įgaliojimus, susijusius su Direktyvos 2007/64 II dalyje nustatytų reikalavimų laikymusi, tiek nustatyti mokėjimo paslaugų teikėjų nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis įgyvendinamos Direktyvos 2007/64 III ir IV antraštinės dalys, pažeidimus ir skirti sankcijas už juos.

¹⁵ Pagal Direktyvos 2007/64 16 straipsnio 1 dalies a punktą, be priede nurodytų mokėjimo paslaugų teikimo, mokėjimo įstaigoms leidžiama „teikti operacijų ir glaudžiai susijusias papildomas paslaugas, pavyzdžiui, užtikrinti mokėjimo operacijų vykdymą, teikti užsienio valiutų keitimą paslaugas, vykdyti saugojimo veiklą ir kaupti bei tvarkyti duomenis“.

¹⁶ Žr. 2016 m. kovo 10 d. Sprendimą *Safe Interenvios* (C-235/14, EU:C:2016:154, 91 punktą). Šiuo klausimu taip pat žr. generalinės advokatės E. Sharpston išvados byloje *Safe Interenvios* (C-235/14, EU:C:2015:530) 107 punktą.

¹⁷ Direktyvos 2007/64 52 konstatuojamojoje dalyje yra nustatyta, kad valstybės narės gali tam pačiam organui priskirti funkcijas, kurias atlieka abi institucijos, nurodytos atitinkamai šios direktyvos 20 straipsnio 1 dalyje ir 80 straipsnio 1 dalyje. Joje nurodyta, kad „valstybės narės turėtų nustatyti, ar teikti leidimus mokėjimo įstaigoms paskirtos kompetentingos institucijos taip pat galėtų būti kompetentingos institucijos taikant skundų ir teisių gynimo ne teismo tvarka procedūrą“.

59. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, pirmiausia manau, kad antrasis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prejudicinis klausimas yra nepriimtinas. Subsidiariai siūlau Teisingumo Teismui į šį klausimą atsakyti taip, kad Direktyvos 2007/64 20 straipsnio 1 ir 5 dalys ir 21 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos taip, kad pagal tos pačios direktyvos 20 straipsnio 1 dalį paskirta kompetentinga institucija vykdo priežiūrą ir skiria sankcijas tik tiek, kiek tai susiję su tos pačios direktyvos II antraštinės dalies reikalavimų laikymusi, visų jos kompetencijos sričiai priskirtų mokėjimo įstaigų atžvilgiu, neatsižvelgiant į mokėjimo paslaugos teikimo valiutą.

C. Dėl trečiojo prejudicinio klausimo

60. Trečiuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo, ar, siekiant vykdyti Direktyvos 2007/64 20 ir 21 straipsniuose numatytas priežiūros funkcijas arba vykdyti tos pačios direktyvos 80–82 straipsniuose numatytas skundų nagrinėjimo procedūras, kompetentinga institucija galėtų spręsti mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo ginčus, kylančius dėl Direktyvos 2007/64 75 straipsnyje nurodytų teisinių santykių, nustatydama už operacijos nevykdymą arba netinkamą vykdymą atsakingą asmenį.

61. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad kompetentinga valdžios institucija gali nagrinėti skundus ar vykdyti mokėjimo paslaugų ne eurais arba kita valstybės narės valiuta priežiūrą, reikėtų patikslinti jos kompetencijos ribas Direktyvos 2007/64 75 straipsnio taikymo tikslais.

62. Šis teismas pažymi, kad šia nuostata reglamentuojami mokėtojo, mokėjimų gavėjo, mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjo ir mokėjimų gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjo tarpusavio teisiniai santykiai, taip pat atitinkamos atsakomybės ribos. Jis mano, kad iš šio straipsnio pobūdžio matyti, kad vykdant mokėjimą dalyvaujantys asmenys išeitį iš konkrečios padėties gali rasti bendru sutarimu arba, jeigu taip nėra, taikant ginčų sprendimo procedūrą, kurioje dalyvautų visos suinteresuotosios šalys ir pagal kurią, atsižvelgiant į visas nagrinėjamo atvejo faktines ir teisines aplinkybes, būtų nustatyta, kuri mokėjimo operacijos šalis yra atsakinga už jo neįvykdymą. Galimos ginčų sprendimo sąlygos yra numatytos šios direktyvos 83 straipsnyje, skirtame teisinių gynimui ne teismo tvarka.

63. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad būtina išaiškinti, pirma, Direktyvos 2007/64 83 straipsnyje nustatytų ginčų sprendimo procedūrų ir, antra, Direktyvos 2007/64 80–82 straipsniuose nustatytų skundų nagrinėjimo procedūrų bei jos 20–21 straipsniuose nustatytų priežiūros įgaliojimų sąsają.

1. Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos ir trečiojo prejudicinio klausimo priimtinum

64. Trečiasis prejudicinis klausimas yra susijęs su Direktyvos 2007/64 20, 21, 75 ir 80–83 straipsnių išaiškinimu.

65. Pirma, kiek trečiasis prejudicinis klausimas susijęs su Direktyvos 2007/64 20 ir 21 straipsniais, manau, kad dėl šios išvados 45–49 punktuose nurodytų priežasčių jis turi būti pripažintas nepriimtiniu¹⁸.

66. Antra, dėl Direktyvos 2007/64 75 ir 80–83 straipsnių aiškinimo reikia pažymėti, kad jie visi priskirti šios direktyvos IV antraštinei daliai. Kaip jau ne kartą nurodyta, pagal Direktyvos 2007/64 2 straipsnio 2 dalį ši antraštinė dalis netaikoma mokėjimo paslaugoms, kurios teikiamos ne eurais ir kita nei euro zonai nepriklausančios valstybės narės valiuta.

¹⁸ Dėl šios išvados 51–57 punktuose nurodytų priežasčių ši prejudicinio klausimo dalis taip pat neturi reikšmės, nes ji bet kuriuo atveju, nėra susijusi su nacionalinės teisės nuostata, kuria įgyvendinamas Direktyvos 2007/64 75 straipsnis.

67. Darytina išvada, kad priimdamas Direktyvą 2007/64 Sąjungos teisės aktų leidėjas nenumatė nagrinėjamų nuostatų taikyti mokėjimo paslaugoms, teikiamoms Jungtinių Valstijų doleriais (USD), kurios nagrinėjamos pagrindinėje byloje.

68. Kadangi nagrinėjamos Sąjungos teisės nuostatos pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms netaikytinos, kyla klausimas dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos atsakyti į trečiąjį prejudicinį klausimą.

69. Šiuo atžvilgiu iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos reikia daryti išvadą, kad jis kompetentingas priimti sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą tais atvejais, kai, nors pagrindinės bylos aplinkybės nepatenka į tiesioginio Sąjungos teisės taikymo sritį, šios teisės nuostatos tampa taikytinos pagal galiojančias nacionalinės teisės nuostatas, kuriose daroma nuoroda į jų turinį¹⁹.

70. Iš tikrųjų panašiais atvejais Sąjunga tikrai būna suinteresuota, kad, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje, Sąjungos teisėje vartojamos arba iš jos perimtos nuostatos ar sąvokos būtų aiškinamos vienodai²⁰.

71. Todėl Teisingumo Teismo pateiktas Sąjungos teisės nuostatų aiškinimas į šios teisės taikymo sritį nepatenkančiose situacijose būtų pagrįstas tais atvejais, kai šios nuostatos pagal nacionalinę teisę tapo tiesiogiai ir besąlygiškai taikytinos situacijoms, kurios patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį²¹.

72. Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris vienintelis turi kompetenciją aiškinti nacionalinę teisę pagal SESV 267 straipsnyje²² įtvirtintą teismų bendradarbiavimo sistemą, patikslino, kad dėl Latvijos teisės nuostatų trečiajame prejudiciniame klausime nurodytos Direktyvos 2007/64 nuostatos tapo taikytinos tokioms situacijoms, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje ir kurios nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį²³.

73. Kalbant konkrečiau, minėtas teismas pažymėjo, kad Latvijos mokėjimo paslaugų įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje numatyta išimtis, pagal kurią šio įstatymo tam tikros nuostatos taikomos tik mokėjimo paslaugoms eurais arba valstybės narės oficialiąja valiuta, netaikoma to įstatymo 105–107 straipsniams, kuriais įgyvendinamos Direktyvos 2007/64 80–83 straipsnių nuostatos. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš to padarė išvadą, kad skundai, susiję su Mokėjimo paslaugų įstatymo 99 straipsnio, kuriuo į Latvijos teisę perkeltas Direktyvos 2007/64/EEB 75 straipsnis, pažeidimais, gali apimti ir mokėjimo paslaugas, suteiktas ne valstybės narės valiuta, o, kaip pagrindinėje byloje, JAV doleriais (USD).

74. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, manau, kad šiuo atveju egzistuoja akivaizdus interesas, kad, siekiant ateityje išvengti aiškinimo skirtumų, iš Sąjungos teisės perimtos nuostatos būtų aiškinamos vienodai²⁴.

75. Taigi manau, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją atsakyti į trečiąjį prejudicinį klausimą.

19 Žr. paskiausią 2019 m. kovo 13 d. Sprendimą *E.* (C-635/17, EU:C:2019:192, 35 punktas), taip pat 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *Cicala* (C-482/10, EU:C:2011:868, 17 punktas); 2012 m. spalio 18 d. Sprendimą *Nolan* (C-583/10, EU:C:2012:638, 45 punktas) ir 2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Ullens de Schooten* (C-268/15, EU:C:2016:874, 53 punktas).

20 2019 m. kovo 13 d. Sprendimas *E.* (C-635/17, EU:C:2019:192, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

21 Ten pat, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija.

22 Ten pat, 38 punktas.

23 Pagal analogiją žr. 2017 m. spalio 19 d. Sprendimą *Europamur Alimentación* (C-295/16, EU:C:2017:782, 30 punktas).

24 Šiuo klausimu žr. 2017 m. spalio 19 d. Sprendimą *Europamur Alimentación* (C-295/16, EU:C:2017:782, 32 punktas). Manau, kad nagrinėjamoje byloje ši interesą labiau sustiprina aplinkybė, kad, kaip buvo pažymėta, Direktyvoje 2015/2366, kuria buvo panaikinta Direktyva 2007/64, buvo išplėsta nuostatų, atitinkančių Direktyvos 2007/64 IV antraštinės dalies nuostatas, taikymo sritis, ir dabar tam tikromis sąlygomis jos taip pat yra taikytinos ne valstybės narės valiuta teikiamoms mokėjimo paslaugoms (žr. šios išvados 40 punktą).

2. Dėl trečiojo prejudicinio klausimo esmės

76. Kiek tai susiję su bylos esme, visų pirma reikia, kaip to reikalauja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, paaiškinti ryšį tarp, pirma, Direktyvos 2007/64 80–82 straipsniuose nustatytų skundų nagrinėjimo procedūrų ir, antra, Direktyvos 2007/64 83 straipsnyje nustatytų teisių gynimo ne teismo tvarka procedūrų, siekiant patikrinti, ar Direktyvos 2007/64 82 straipsnyje nurodyta kompetentinga skundų nagrinėjimo institucija gali pagal Direktyvos 2007/64 75 straipsnį nagrinėti privačių asmenų ginčus.

77. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip teisingai tvirtina Europos Komisija ir Čekijos Respublikos vyriausybė, Direktyvos 2007/64 80–82 straipsniuose nustatytomis skundų nagrinėjimo procedūromis ir tos pačios direktyvos 83 straipsnyje nustatytomis teisių gynimo ne teismo tvarka procedūromis siekiama skirtingų tikslų.

78. Kaip matyti iš nagrinėjamų nuostatų turinio ir Direktyvos 2007/64 50 konstatuojamosios dalies, skundų nagrinėjimo procedūromis siekiama išnagrinėti kompetentingai institucijai pateiktus skundus. Pagal tokį požiūrį ši institucija turi nustatyti, ar mokėjimo paslaugų teikėjas padarė nagrinėjamą nacionalinės teisės normų, kuriomis įgyvendinamos Direktyvos 2007/64 nuostatos, pažeidimą, ir, jei reikia, nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias sankcijas už galimus pažeidimus, kuriuos ji nustatytų.

79. Taigi skundų nagrinėjimo procedūrų tikslas – užtikrinti, kad mokėjimo paslaugų teikėjai veiksmingai laikytųsi minėtų nacionalinės teisės nuostatų. Tačiau šiomis procedūromis nesiekama nei spręsti įvairių suinteresuotųjų asmenų ginčų dėl tokių paslaugų teikimo, nei nustatyti civilinės atsakomybės už patirtą žalą, nei nustatyti priemonių, kuriomis siekiama rasti išeitį iš padėties, kuri susidarė dėl pažeidimo.

80. Pastaruosius klausimus nagrinėja kompetentingi nacionaliniai teismai, į kuriuos galima kreiptis, arba institucijos, kurios pagal Direktyvos 2007/64 83 straipsnį yra atsakingos už teisių gynimą ne teismo tvarka.

81. Iš to, kas išdėstyta, reikia daryti išvadą, kad institucija, kompetentinga nagrinėti Direktyvos 2007/64 82 straipsnyje nurodytus skundus, negali spręsti privačių asmenų ginčų taikant skundų nagrinėjimo procedūras, nebent atitinkama valstybė narė jai būtų priskyriusi ir institucijos, kuri yra kompetentinga taikyti teisių gynimo ne teismo tvarka procedūras, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2007/64 83 straipsnį, vaidmenį. Tokia galimybė yra aiškiai numatyta minėtoje šios direktyvos 52 konstatuojamojoje dalyje.

82. Pažymėjus tai, norint atsakyti į trečiąjį prejudicinį klausimą, reikia nustatyti Direktyvos 2007/64 80–82 straipsniuose numatytų skundų nagrinėjimo procedūrų taikymo sritį, o konkrečiau kalbant – nustatyti, ar taikant šias procedūras kompetentinga institucija gali taikyti šios direktyvos 75 straipsnį, pagal kurį galima nustatyti atsakomybę už mokėjimo nurodymo nevykdymą arba netinkamą vykdymą.

83. Šiuo klausimu, kaip nurodyta šios išvados 78 punkte, institucijos, kompetentingos nagrinėti skundus, turi nustatyti, ar mokėjimo paslaugų teikėjas pažeidė nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis įgyvendinamos Direktyvos 2007/64 nuostatos.

84. Mokėjimo paslaugų teikėjai privalo laikytis nacionalinės teisės nuostatų, o minėtos kompetentingos institucijos kontroliuoja, kaip jie laikosi šių nuostatų. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nei Direktyvos 2007/64 80 straipsnyje, nei 81 straipsnyje nenumatytos jokios išimtys, dėl kurių kompetentingų valdžios institucijų vykdoma kontrolė nebūtų taikoma kokioms nors

Direktyvos 2007/64 nuostatomis. Atvirkščiai, tos pačios direktyvos 82 straipsnio 2 dalyje aiškiai nustatyta, kad šios institucijos yra kompetentingos nagrinėti nacionalinės teisės aktų pažeidimus ir tuo atveju, jei tie aktai yra priimti pagal Direktyvos 2007/64 IV antraštinę dalį, kuriai priskirtas jos 75 straipsnis.

85. Mano nuomone, iš to, kas išdėstyta, matyti, kad tuo atveju, kai skundas yra pateiktas dėl mokėjimo nurodymo nevykdymo arba netinkamo vykdymo, kompetentinga valdžios institucija, taikydama nacionalinės teisės nuostatą, kuria įgyvendinamas Direktyvos 2007/64 75 straipsnis, gali patikrinti šio skundo pagrįstumą ir prireikus nustatyti už mokėjimo nurodymo nevykdymą arba netinkamą vykdymą atsakingą asmenį. Aiškinant kitaip reikėtų be jokio teisinio pagrindo pripažinti, kad ši institucija neturi kompetencijos, aiškiai jai suteiktos Direktyva 2007/64.

86. Trečia, vis dėlto reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2007/64 51 straipsnio 1 dalį, susijusią su jos IV antraštinės dalies taikymo sritimi, jeigu mokėjimo paslaugų naudotojas nėra vartotojas, šalys gali susitarti, kad tam tikri šios direktyvos straipsniai, įskaitant 75 straipsnį, visiškai arba iš dalies netaikomi.

87. Šios nuostatos logika grindžiama Direktyvos 2007/64 20 konstatuojamąja dalimi, pagal kurią, „kadangi vartotojai ir įmonės nėra vienodoje padėtyje, nereikia ir vienodo jų apsaugos lygio. Kadangi svarbu užtikrinti vartotojų teises nuostatomis, nuo kurių negalima nukrypti sudarant sutartį, įmonėms ir organizacijoms tikslinga leisti susitarti kitaip.“

88. Iš to darytina išvada, kad tais atvejais, kai mokėjimo paslaugų naudotojas yra vartotojas, kompetentinga skundų nagrinėjimo institucija visada yra kompetentinga tikrinti skundų dėl mokėjimo nurodymo nevykdymo arba netinkamo vykdymo pagrįstumą pagal nacionalinės teisės nuostatą, kuria įgyvendinamas Direktyvos 2007/64 75 straipsnis. Vis dėlto tuo atveju, kai naudotojas nėra vartotojas ir kai galimybė taikyti šį straipsnį yra atmetama pagal sutartį, toje nuostatoje nurodyti kriterijai visiškai arba iš dalies netaikytini atsižvelgiant į šalių susitarimą.

89. Remiantis Teisingumo Teismo bylos medžiagoje esančia informacija, atrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nagrinėjamoje byloje susiklostė būtent tokia padėtis, kai šalys sudarė atsiskaitomosios sąskaitos valdymo sutartį, numatančią specialias atsakomybės už mokėjimo nurodymų nevykdymą arba netinkamą vykdymą taisykles.

90. Šiuo klausimu vis dėlto reikia pabrėžti, kad Latvijos vyriausybė savo pastabose nurodė, jog klientės ir kasatorės sudarytoje einamosios sąskaitos sutartyje nustatytose sąlygose ne tik buvo nukrypta nuo Direktyvos 2007/64 nuostatų, bet ir buvo sukurta tvarka, kuri prieštarauja ne tik pagrindinėms nacionalinės teisės nuostatomis dėl kredito įstaigų, bet ir pagrindiniams Direktyvos 2007/64 principams, todėl mokėjimo nurodymų nevykdymo arba netinkamo vykdymo padarinius patiria tikrai klientas.

91. Akivaizdu, kad įvertinti, ar šalių sudarytos sutarties sąlygos atitinka nacionalinės teisės nuostatas, yra ne Teisingumo Teismo, o prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo užduotis. Vis dėlto šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tinkamas mokėjimo sistemų veikimas ir veiksmingumas, taigi ir direktyvoje nustatytas tikslas sukurti mokėjimo paslaugų vidaus rinką²⁵, priklauso nuo aplinkybės, kad naudotojas gali tikėtis, jog mokėjimo paslaugų teikėjas, kuris paprastai geba įvertinti su mokėjimo operacija susijusią riziką, mokėjimo operaciją įvykdys teisingai ir per nustatytą laiką²⁶.

25 Žr. direktyvos 1 konstatuojamąją dalį. Dėl Direktyva 2007/64 siekiamų tikslų taip pat žr. 2019 m. balandžio 11 d. Sprendimą *Mediterranean Shipping Company (Portugalija) – Agentes de Navegação* (C-295/18, EU:C:2019:320, 45 punktą).

26 Šiuo klausimu žr. Direktyvos 2007/64 46 konstatuojamąją dalį.

92. Be vartotojų, kuriems reikia didesnės apsaugos, padėties, kiek tai susiję su mokėjimo paslaugų teikėjų ir kitų asmenų santykiais, Direktyvoje 2007/64 siekiama rasti pusiausvyrą tarp tikslo užtikrinti tinkamą vienos bendros mokėjimo paslaugų rinkos veikimą ir atitinkamų asmenų sutarčių laisvės principo laikymosi²⁷. Mano nuomone, būtent į tai reikia atsižvelgti aiškinant Direktyvos 2007/64 51 straipsnio 1 dalies nuostatą.

93. Šiomis aplinkybėmis manau, kad, vertinant šalių sutarties sąlygas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, pagal nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis įgyvendinama Direktyva 2007/64, įgyvendinant sutarčių laisvės principą, reikia atsižvelgti į šiuos argumentus. Atsižvelgiant į tai, galima kelti klausimą, ar nacionalinės teisės normomis, kuriomis įgyvendinama Direktyva 2007/64, visų pirma jos 51 straipsnio 1 dalimi, yra įtvirtinta mokėjimo paslaugų teikėjo sutartinės atsakomybės sistema, sudaryta taikant nacionalinės teisės nuostatą, kuria į nacionalinę teisę perkelta Direktyvos 2007/64 51 straipsnio 1 dalis ir pagal kurią neigiamas mokėjimo nurodymo nevykdymo arba netinkamo vykdymo pasekmes prisiima tik klientas, o tai gali būti žalinga tinkamam mokėjimo sistemų, taigi ir – netiesiogiai – bendros mokėjimo paslaugų rinkos, veikimui ir veiksmingumui.

94. Atsižvelgdamas į tai, kas pirmiau išdėstyta, manau, kad į trečiąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip: pagal Direktyvos 2007/64 82 straipsnį paskirta institucija, kompetentinga nagrinėti skundus, negali spręsti privačių asmenų ginčų, kuriems taikoma skundo nagrinėjimo procedūra, nebent atitinkama valstybė narė jai būtų priskyrusi kompetentingos teisių gynimo ne teismo tvarka, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2007/64 83 straipsnį, institucijos vaidmenį. Kai pateikiamas skundas dėl mokėjimo nurodymo nevykdymo arba netinkamo vykdymo, kompetentinga institucija gali, taikydama Direktyvos 2007/64 75 straipsnį perkeliančią nacionalinės teisės nuostatą, patikrinti šio skundo pagrįstumą ir prireikus nustatyti už mokėjimo nurodymo nevykdymą arba netinkamą vykdymą atsakingą asmenį. Vis dėlto tai neįmanoma tuo atveju, kai mokėjimo paslaugų vartotojas nėra vartotojas, jeigu šalys yra susitarusios netaikyti nacionalinės teisės nuostatos, kuria įgyvendinamas Direktyvos 2007/64 75 straipsnis. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar toks šalių susitarimas atitinka nacionalinės teisės nuostatas, įskaitant tas, kuriomis įgyvendinama Direktyva 2007/64.

D. Dėl ketvirtojo prejudicinio klausimo

95. Ketvirtuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Direktyvos 2007/64 80–83 straipsniai turėtų būti aiškinami taip, kad, vykstant šioje direktyvoje numatyta skundų nagrinėjimo procedūrai, kompetentinga institucija turi atsižvelgti į arbitražo sprendimą, susijusį su mokėjimo paslaugų teikėjo ir mokėjimo paslaugų vartotojo ginču²⁸.

96. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nors institucija, kompetentinga nagrinėti skundus, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2007/64 80–82 straipsnius, turi galimybę taikyti nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis įgyvendinamas jos 75 straipsnis, reikia nustatyti, ar ji turi atsižvelgti į arbitražo teismo sprendimą, koks buvo priimtas nagrinėjamoje byloje ir kuriuo buvo išspręstas mokėjimo paslaugų teikėjo ir šių paslaugų naudotojo ginčas.

97. Vis dėlto šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nei Direktyvoje 2007/64, nei jokiaje kitoje Sąjungos teisės nuostatoje šiuo klausimu nepateikiama jokia nuoroda.

²⁷ Žr., be kita ko, Direktyvos 2007/64 47 konstatuojamąją dalį *in fine*.

²⁸ Ketvirtasis prejudicinis klausimas taip pat susijęs su „Direktyvos 2007/64 20 ir 21 straipsniuose numatytų priežiūros funkcijų įgyvendinimu“. Dėl šios išvados 45–49 punktuose nurodytų priežasčių manau, kad ši prejudicinio klausimo dalis yra nepriimtina. Bet kuriuo atveju dėl šios išvados 51–57 punktuose nurodytų priežasčių ši prejudicinio klausimo dalis yra nereikšminga pagrindinėje byloje (žr. 18 išnašą).

98. Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, nesant Sąjungos teisės normų, kiekviena valstybė narė savo vidaus teisės sistemoje turi nustatyti išsamias ieškinių, skirtų užtikrinti teisių, kurias teisės subjektai turi pagal Sąjungos teisės aktą, pavyzdžiui, Direktyvą 2007/64, apsaugos procesines taisykles pagal lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus²⁹.

99. Taigi iš esmės kiekvienos valstybės narės teisėje turi būti nustatyta arbitražo teismo sprendimo reikšmė Direktyvos 2007/64 80–82 straipsniuose nustatytose skundų nagrinėjimo procedūrose.

100. Tačiau, nustatydamos tokioms procedūroms taikytiną tvarką, valstybės narės privalo užtikrinti Direktyvos 2007/64 veiksmingumą, todėl negali trukdyti atlikti nei šios išvados 78, 79 ir 84 punktuose nurodytų funkcijų, kurias kompetentingos institucijos vykdo per skundų nagrinėjimo procedūrą, nei įgaliojimų vykdyti tas funkcijas, kurios šioms institucijoms yra suteiktos pagal Direktyvos 2007/64 nuostatas.

101. Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, kad, kaip buvo nurodyta trečiajame prejudiciniame klausime³⁰, skundų nagrinėjimo ir ginčų sprendimo procedūromis siekiama skirtingų tikslų. Manau, kad iš šių tikslų analizės matyti, jog tam, kad būtų užtikrintas ankstesniame punkte minimas Direktyvos 2007/64 veiksmingumas, „civilinės teisės“ tikslas, kurio siekiama teisių gynimo ne teismo tvarka procedūromis, t. y. tikslas išspręsti mokėjimo paslaugų teikėjų ir naudotojų ginčus, negali trukdyti siekti „viešosios teisės“ tikslo, kurio siekiama skundų nagrinėjimo procedūromis, t. y. užtikrinti, jog mokėjimo paslaugų teikėjai iš tikrųjų laikytųsi nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis įgyvendinama Direktyva 2007/64. Todėl, mano nuomone, dėl valstybių narių procesinės autonomijos kompetentinga institucija negali būti įpareigota, vykstant skundų nagrinėjimo procedūrai, vykdyti arbitražo teismo sprendimo, kuris prieštarautų skundo nagrinėjimo procedūros baigčiai.

102. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo ketvirtąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip: iš esmės kiekvienos valstybės narės teisėje turi būti nustatyta arbitražo teismo sprendimo reikšmė Direktyvos 2007/64 80–82 straipsniuose nustatytose skundų nagrinėjimo procedūrose. Nustatydamos šios srities tvarką, valstybės narės privalo užtikrinti Direktyvos 2007/64 veiksmingumą, todėl negali trukdyti atlikti funkcijas, kompetentingų institucijų vykdomas įgyvendinant skundų nagrinėjimo procedūras. Todėl, vykstant skundų nagrinėjimo procedūrai, kompetentinga institucija negali būti įpareigota vykdyti arbitražo teismo sprendimą, kuris prieštarautų skundo nagrinėjimo procedūros baigčiai.

IV. Išvada

103. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui į *Augstākā tiesa* (Aukščiausiasis Teismas, Latvija) pateiktus klausimus atsakyti taip:

- 1) Direktyvos 2007/64 2 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja nedraudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kuriais kompetentingai institucijai, pagal Direktyvos 2007/64 80–82 straipsnius turinčiai teisę nagrinėti skundus, susijusius su mokėjimo paslaugų teikėjų galimai padarytais vidaus teisės nuostatų, kuriomis įgyvendinama ši direktyva, pažeidimais, taip pat suteikiami įgaliojimai nagrinėti skundus, – taigi ir nustatyti teisės aktų pažeidimus ir skirti sankcijas, – įskaitant tuos, kurie yra susiję su mokėjimo paslaugomis, teikiamomis ne eurai ar valstybės narės oficialiąja valiuta.
- 2) Pagal Direktyvos 2007/64 82 straipsnį paskirta institucija, kompetentinga nagrinėti skundus, negali spręsti privačių asmenų ginčų, kuriems taikoma skundo nagrinėjimo procedūra, nebent atitinkama valstybė narė jai būtų priskyrusi kompetentingos teisių gynimo ne teismo tvarka, kaip tai

²⁹ Pagal analogiją žr. paskiausią 2019 m. birželio 26 d. Sprendimą *Craeynest ir kt.* (C-723/17, EU:C:2019:533, 54 punktas).

³⁰ Žr. šios išvados 76–81 punktus.

suprantama pagal Direktyvos 2007/64 83 straipsnį, institucijos vaidmenį. Kai pateikiamas skundas dėl mokėjimo nurodymo nevykdymo arba netinkamo vykdymo, kompetentinga institucija gali, taikydama Direktyvos 2007/64 75 straipsnį perkeliančią nacionalinės teisės nuostatą, patikrinti šio skundo pagrįstumą ir prireikus nustatyti už mokėjimo nurodymo nevykdymą arba netinkamą vykdymą atsakingą asmenį. Vis dėlto tai neįmanoma tuo atveju, kai mokėjimo paslaugų vartotojas nėra vartotojas, jeigu šalys yra susitarusios netaikyti nacionalinės teisės nuostatos, kuria įgyvendinamas Direktyvos 2007/64 75 straipsnis. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar toks šalių susitarimas atitinka nacionalinės teisės nuostatas, įskaitant tas, kuriomis įgyvendinama Direktyva 2007/64.

- 3) Iš esmės kiekvienos valstybės narės teisėje turi būti nustatyta arbitražo teismo sprendimo reikšmė Direktyvos 2007/64 80–82 straipsniuose nustatytose skundų nagrinėjimo procedūrose. Nustatydamas šios srities tvarką, valstybės narės privalo užtikrinti Direktyvos 2007/64 veiksmingumą, todėl negali trukdyti atlikti funkcijas, kompetentingų institucijų vykdomas įgyvendinant skundų nagrinėjimo procedūras. Todėl, vykstant skundų nagrinėjimo procedūrai, kompetentinga institucija negali būti įpareigota vykdyti arbitražo teismo sprendimą, kuris prieštarautų skundo nagrinėjimo procedūros baigčiai.